

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

57. An fures debeant Immunitate Ecclesiarum gaudere, etiam in Ecclesiae furantes Pyxidem SS. Eucharistiae Sacramenti? Et an saltem ex consuetudine licitum sit extrahere fures simplices ab Ecclesia? Et ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

addo Syluestrum *verb. immunitas* 3. num. 8. Angelum *cod. verb. num. 15.* Tabienam *num. 8.* Armillam *num. 11.* Fagundez *part. 2. lib. 4. cap. 4. num. 53.* Suarez de *Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 11. num. 3.* Ambrosinum *de immunit. cap. 13. n. 2.* Farinacium *cap. 3. num. 61.* Germonium *de sac. immunit. lib. 3. cap. 16. num. 110.* Castrum Palaum *tom. 2. tractat. 11. disp. vnic. punct. 8. num. 5.*

Sup. conuen-
to in hoc s.
supra in Ref.
1. 4. Quere
fuerunt ad
in Ref. 31 per
num. & in
Ref. 48. Ad
legat.

3. Nec valet pro sententia Sarpi lex Imperialis videlicet *Authent. de mandatis Principum, §. publica-normo*, quam ipse adducit: nam, vt in simili casu respondet Gutierrez *in pract. quest. lib. 4. quest. 4. n. 4.* in materia immunitatis, quando ius ciuile discor-dat à iure Canonico, ius Canonicum seruandum erit etiam in foro Ciuili. Quod etiam docet ex pluri-bus Sperellus *decif. 52. num. 32.* Vnde omnes leges iuris Cæsarei sub Titul. *de sacrosanct. Eccles. & de Episcop. & Cleric.* hodie nullæ sunt ex iurisdictionis defectu, ergo Sarpus in nostro casu non debebat attendere quid diceret lex Imperialis: sed quid statueret ius Canonicum *in cap. inter alia, de immunit. Eccles.* vbi statu-itur omnes delinquentes pro quocumque delicto gaudere Ecclesiarum immunitate aliquibus delin-quentibus exceptis, inter quos non numerantur fraudulentæ Regia tributa.

Sup. leg. in
hoc s. infra
in Ref. 65. 8.
Vlt. in hac.

4. Vnde ex supradictis à fortiori dicendum est gaudere immunitate obligatum ad reddendum ratio-ciniam ratione alicuius administrationis, vel tutelæ. Nec obstat textus *in cap. vxor 17. quest. 4. vbi* quidam seruus nomine Fœlix obligatus ad ratiociniam confu-git ad Ecclesiam, & Gelasius Papa mandat præstito iuramento impunitatis illum extrahere. Nam respon-deo, quod ille textus loquitur in seruo, & non in homine libero, vt aduertit Decianus *lib. 6. cap. 28. num. 26.* & alij. * Et certum est seruus esse domi-nis reddendus præstito impunitatis iuramento. * Et idem dicendum est de officiali Regio debitore ex causa Syndicatus, vt obseruat Farinacius *de im-munit. cap. 3. num. 66.* nam si confugiat ad Eccle-siam, eius immunitate gaudebit.

* Sup. hoc
in Ref. 8. 9. Ad
secundum de
in Ref. 69.

RESOL. LVII.

An fures debeant Immunitate Ecclesiarum gaudere, etiam in Ecclesia furantes Pixidem SS. Eucharistia Sacramenti?

Et an saltem ex consuetudine licitum sit extrahere fures simplices ab Ecclesia?

Et an saltem fures, qui cum furto ad Ecclesiam confu-giunt, & intra Ecclesiam illud conreclauerint, gau-deant eius Immunitate?

Et notatur quod res non potest in Ecclesia spoliari à iudice laico re furata, quam secum traxit, sed recur-rendum est ad iudicem Ecclesiasticum.

Et an furantes, & alij delinquentes in Ecclesia capi possint ab Ecclesiasticis ministris, etiam extra Ec-clesiam?

Et docetur consensum Clericorum in aliquam consuetu-dinem, quando adest libertatis præiudicium, nihil operari? Ex part. 6. tract. 1. Ref. 9.

Ad clauis.
dum de stri-
nom huius
Ref. lege
Ref. 69.

§. 1. Minime, respondet Sarpus *cap. 5. fol. 44.* sic enim ait. Fures etiam, qui aut in Ecclesia furum, aut cum re ablata ad ipsam confugerint, ex eo quod in Ecclesia peccant, ab eadem diuelli queunt.

Sup. hoc in
Ref. in Ref.
98. vlt. ad
medium.

2. Sed affirmatiuam! sententiam tenendam esse puto; etiamsi furum commissum fuerit in Ecclesia; vel si Latio pluries furatus fuerit, & sit famosus; dummodo non sit publicus, quia Canones & consti- Tom. 1 X.

tutio Gregoriana excipiunt tantum homicidia, & mutilationes factas in Ecclesiis. Et ita docet Farina-cius *de immunit. cap. 6. num. 93. & seq.* Castrus Palaus *tom. 2. tract. 11. disp. vnic. punct. 9. num. 3.* Chartarius *de ciscrimin. 9. numer. 7.* Tuschus *de iur. Eccles. conclus. 10. numer. 23.* & Peregrinus *cap. 12. num. 9.* Sperel-lus *decif. 59. num. 21.* Ambrosius *de immunit. cap. 5. num. 6.* Nonarius *in sum. Boll. tit. de immunit. num. 4.* & Riccius *p. 1. dec. 110.*

3. Sed non indigemus contra Sarpum auctori-tate Doctorum; vbi adest expressa determinatio sac-eræ Congregationis immunitatis in vna Squillacensi 18. Martij 1632. vbi decretum est immunitate Ec-clesiastica gaudere furantes in Ecclesia. Et nota, quod reus non potest in Ecclesia spoliari à iudice Laico re furata, quam secum traxerit: sed recurrendum est ad iudicem Ecclesiasticum, vt ego alibi adnotaui, & Alibi in Ref. docet nouissime Sperellus *decif. 49. num. 25. & 26.* que hic est infra 101. §. vlt. in princi- vera, vt Barbosa ex Farinacio *de iure Ecclesiast. lib. 2. cap. 3. num. 123.* & Gauntus *addit. ad Man. Episc. 100. §. Ne- ver. immunitas Ecclesiastica, n. 8.* dixerint furantes que, cursum in sine Et pro furanti-bus Pixidem infra in Ref. 99. §. vlt. ad medium.

Sup. hoc in-
fra in Ref.
99. §. vlt.

4. Sed an saltem ex consuetudine licitum sit ex-trahere fures simplices ab Ecclesiastica vt eius immu-nitate non gaudeant. Affirmatiue respondet Sarpus *fol. 51.* ita asserens. Quam plurimis etiam locis, vbi furum est maxima copia, consuetudo viget, vt eo-rum nemini cuiusvis notæ aut conditionis existat, ad Ecclesiam confugere liceat: quæ tamen consuetudo ab Ecclesiasticis videtur inducta, qui fures perosi obflare noluerunt, quin etiam in ipsis Ecclesiis com-prehenderentur. Quare quod est vsu iam receptum, omni contentione retinendum. Ita ille. Et idem Vil-lalobos *in summa tom. 2. tract. 39. difficult. 5. num. 2.* sic ait. [Tampoco vale la Yglesia à los Ladrones sim-ples, que cada dia los sacan della, y esto es por la costumbre, como dizen Couarouias, Iulio Cla-ro, y Paz, que de derecho bien les vale.] Hac ille & alij.

Sup. hoc in-
fra in Ref.
99. §. vlt.

Sup. hoc fit-
pra in Ref. 3.
§. Ex his. &
infra in Ref.
116. & in aliis
earum annos-
tationum.

5. Verum ego non possum huic sententiæ adhæ-rere: immunitas enim Ecclesiarum contraria consue-tudine tolli non potest. Primò, quia populus nihil statuere potest super immunitate Ecclesiarum; idè nec consuetudinem inducere valet. Secundo, quia talis consuetudo est irrationabilis. Tertio, quia nec etiam introduci potest Pontifice ignorante. Quarto, quia nunquam talis asserta consuetudo in contradi-ctorio iudicio obtenta fuit. Quæ omnia infra latius à nobis probanda erunt: & probat indiuiduatim lo-quens de hac consuetudine extrahendi fures simpli-ces ab Ecclesia omnino videndus Iulius Chartarius *decij. crimin. 46. n. 24. & seq.*

6. Vnde ex his non approbo consuetudinem quam alicubi, vigere testatur Sarpus, vbi supra nem-pè fures in furtis grauibus Ecclesiarum immunitate minime gaudere: nec valet pro confirmatione dictæ consuetudinis simile statutum, quod ipse ad-ducit factum in cuiusdam Principis statu; nam super D immunitate

immunitate Ecclesiarum; Principes seculares nihil in eius præiudicium statuere possunt, ut tradit in hoc casu de immunitate Ecclesiarum Farinacius de immunitate, cap. 6. num. 25. & alij.

Sup. conten-
to in hoc &
seq. §. infra ex
Ref. 117. lege
doctrinam §.
Quæro se-
cundo. & §.
Sed stance.

7. Sed non desinam hinc refellere doctrinam, quam supra docuit Sarpus, quam doleo approbasse Suarez de Relig. lib. 3. cap. 11. n. 4. & Raphaëlem de la Torre tom. 2. in 2. 2. D. Thome. quest. 99. num. 4. disp. 7. gradu 8. adherentes supradictam consuetudinem extrahendi fures ab Ecclesia iustificandam esse: quia fuit introducta videntibus Clericis & Episcopis in odium delicti, ac perinde quasi renunciantibus tali immunitati quoad fures. Sed, ut dixi, displicet mihi viros Theologos & doctos hæc dixissentam prorsus refellenda esse puto. Immunitas hæc enim concessa est locis sacris, & non personis, ut rectè obseruat Mastrillus decis. 169. lib. 2. Adde quòd quæ in honorem Dei sunt introductæ, etiam si quis inde fauor ad partes deriuetur, non possunt partes renunciare, ut docet Panormitanus in cap. conquestus, de feriis post glossam, n. 9. & probatur clarè per text. in cap. si diligenti, de for. compet. vbi Innocentius III. primum probat per leges dicentes pacto priuatorum non posse iuri publico derogari: deinde probat Clericum non posse renunciare priuilegio fori, quia hoc non est concessum fauore personæ particularis; sed fauore totius Collegij Clericalis, cui priuatorum pacto derogari non potest. Ergo etiam totus ordo Clericalis & Laicalis non potest renunciare beneficio concessio in honorem Dei: cui non est illi integrum præiudicare. Et idè Castrus Palaus tom. 2. tract. 11. disp. vnic. punct. 11. num. 5. sic ait. Hoc priuilegium non delinquentibus ob ipsos, sed ob reuerentiam loci sacri est concessum: quapropter renunciari à nullo potest; sicuti neque renunciari potest priuilegium fori Clericis concessum, quia non ipsis ob ipsos, sed ob dignitatem Clericalem conceditur. Ita Castrus Palaus.

Sup. hoc me-
lis, & magis
larè infra in
tr. 2. Ref. 5.

8. Et tandem quæro à Sarpo; quo pacto Ecclesiastici potuerunt inducere hæc consuetudinem extrahendi fures ab Ecclesia; cum sit consuetudo contra Canones non excipientes hoc crimen & idè irrationabilis & reicienda. Vnde insignis ille Canonista inelytæ Academia Salmaticensis Valboa de Mogro-
neio in cap. 1. de for. compet. num. 6. rectè docuit, quod consensus Clericorum in aliquam consuetudinem, quando adest libertatis Ecclesiastica præiudicium, nihil operatur: quod etiam docet nouissimè Sperellus decis. 37. num. 63. Sed hoc accidit in casu, de quo iam loquimur. Ergo, &c.

Sup. hoc eù
eodem Val-
boa infra in
tr. 2. Ref. 2.
§. Sed dicit
ante medium
Vers. hæc
opinionem
refellit. & si
placet lege
alias Ref.
annot. dicti
§. ad mediū.
Et pro
concreto in §.
Verum pro-
hæris textus
infra in Ref.
99. §. Vt pro-
pe hæc.

9. Verum pro Coronide huius resolutionis, quærendum est. An sententia Sarpi saltem admittenda sit in furibus, qui cum furto ad Ecclesiam confugiunt, & intra Ecclesiam illud contract auerint: Et contra Sarpum negatiuè respondendum est; quia illa contractario, seu vsus rei subrepta non potest esse regulariter loquendo res magni momenti; & idè cum sit delictum leue, etiam in opinione Doctorum, qui admittunt extensionem quoad delicta exceptuata, non debent amittere priuilegium immunitatis. Adde quòd illa contractario est per accidens, cum non deferatur in Ecclesia, ut iniuria ei inferatur. Ergo, &c. Et ita tenet Peregrinus de immunitat. cap. 12. num. 10. & alij communiter cum Bonacina tom. 2. disputat. 3. quest. 7. punct. 5. num. 7. Vnde prorsus reicienda est in opinione omnium Doctorum sententia Sarpi, quam supra retulimus: nempe fures non gaudere immunitate Ecclesiarum.

Sup. hoc in-
fra in tr. 2.
Ref. 185. &
89.

10. Notandum est tamen hinc obiter furantem in Ecclesia, & alios in Ecclesia delinquentes capi posse ab Ecclesiasticis Ministris qui etiam extra Ecclesiam

commiserunt sacrilegium, quòd est crimen mixtæ fori. Ergo, &c. Ita Bonacina loco cit. & ne deferat videri decis. 3. & 4. Alexandri Sperelli.

RESOL. LVIII.

An publici latrones, & grassatores viarum gaudeant Immunitate?

Et quid, si semel, vel bis in via publica, & cum violentia quis depraedatur?

Et quid est dicendum de diurnis agrorum depopulatoribus, quia de diurnis non est difficultas, & de captiuantibus personas, & eas componemibus in quocumque loco, an gaudeant dicta Immunitate? Ex part. 6. tract. 1. Ref. 15.

§. 1. **N**egatiuam sententiam absolutè & sine vlla distinctione docet Sarpus fol. 50. Sed aduertant Lectores, quòd licet supradicti casus excipiantur in iure, & in constitutione Gregoriana; tamen habent multas limitationes, quas videbis, præcipuè penes citandos Doctores: sed hinc tantum tangenda est pulchra quaestio. An qui semel, vel bis in via publica, & cum violentia depraedatur, priuatur immunitate. Et affirmatiuam sententiam docet Megalius in 3. part. lib. 4. cap. 2. quest. 1. num. 10. quia nomina verbalia in vno solo actu verificantur ex leg. Arbletam, §. calumniata, ff. de his, qui notant, infam. Et ita etiam tenet Marta de inuisibili temp. art. 2. capit. 55. numer. 22. qui testatur de praxi: & quamuis frequentia esset necessaria, putat Megalius duos actus sufficere, quia duo actus sufficiunt ad consuetudinem inducendam ex gloss. in Aubert. de testibus, §. quia verò multi, ex l. 2. in fin. Cod. de Episcop. audient. Grassius de cast. reser. lib. 1. capite 10. num. 14. Floronus part. 2. cas. 3. num. 10. & alij.

Sup. hoc lege
§. not. seq.

* Sup. hoc
quamuis re-
citantur lege
supra §. Ad
id. Ref. 33.

Sup. hoc in
tom. 6. tr. 2.
Ref. 13. & 14.
& in aliis ca-
rum notatio-
num.

2. Sed hanc Megalij opinionem prorsus refellendam esse puto à Tribunalibus Ecclesiasticis: non enim dicendum est publicos latro, qui publicè & cum violentia semel vel bis depraedatus est, ut exinde Ecclesiarum immunitate priuandus sit; quòd clarè patet ex leg. Capitulum, §. & vt generaliter, ff. de pæn. & idè mulier ex vnicò actu fornicationis non dicitur publica meretrix, nec publicus vsurarius, qui semel tantum commisit vsuram ex text. in leg. quis sit fugitiuus, §. errorem, & in leg. sciendum, §. illud, ff. de adilit. & docet Panormitanus in cap. 1. num. 24. de iudic. & alij. Ergo, &c. Et ita hanc sententiam contra Megalium tenet tota cetera Canonistarum, ut loquitur Igneus in l. 3. §. subuertitur, num. 107. ff. ad Syllan. quibus adde Pegueram decis. 40. num. 4. Castrum Palaum tom. 2. tractat. 11. disp. vnic. punct. 6. num. 3. Carolum Marantam in controuers. iur. part. 2. respons. 46. numer. 7. Giurbam consil. 50. numer. 27. Barbolam de iur. Ecclesiastic. lib. 2. cap. 3. num. 84. Mastrillum de indulto, cap. 37. num. 7. Ambrosium de immunit. c. 21. num. 4. Peregrinum cap. 6. num. 8. Farinacium cap. 10. num. 154. Horatium Perium consil. crim. 39. num. 2. & 3. Nouarium in summ. Bullar. titul. de immunit. num. 45. qui etiam ex Suarez & Giurba num. 46. docet, Grassatores viarum, si sæpius tentauerint delicta, sed illa non perfecterint, non esse excludendos ab immunitate, quia delictum exceptuarum debet esse actu consummatum, ut amittat immunitatis priuilegium.

3. Aduertendum tamen est hic obiter pro nostro Sicilia Regno, quòd licet vigore regie pragmatice, sub Rubric. de furt. & rapin. titul. 47. pragmat. 1. puniatur pœna mortis etiam, qui semel spoliasset viatores in via publica, ut ibi exponitur. Tamen quoad